

УДК 378.016:81'243

Тамара Бабенко, кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри іноземних мов факультетів психології та соціології
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

СПЕЦИФІКА НАПИСАННЯ АНГЛОМОВНИХ АНОТАЦІЙ (РЕЗЮМЕ)

Майстерно написана англomовна анотація (резюме) приваблює до наукової праці широке коло зарубіжних читачів. Стаття розкриває специфічні особливості написання англomовних резюме у залежності від їхнього типу та призначення, а саме, з яких структурних компонентів складається резюме до наукової статті, дисертації або до виступу на конференції. Стаття містить рекомендації, які допоможуть скласти резюме у відповідності до міжнародних вимог.

Ключові слова: англomовне резюме, типи резюме, структура резюме, зміст резюме, стиль резюме.

Літ. 5.

Тамара Бабенко, кандидат педагогических наук, доцент,
заведующий кафедрой иностранных языков факультетов психологии и социологии
Киевского национального университета имени Тараса Шевченко

СПЕЦИФІКА НАПИСАННЯ АНГЛОЯЗЫЧНЫХ АННОТАЦИЙ (РЕЗЮМЕ)

Искусно написанная англоязычная аннотация (резюме) привлекает к научному труду широкий круг зарубежных читателей. Статья раскрывает специфические особенности написания англоязычных резюме в зависимости от их типа и предназначения, а именно, как написать резюме к научной статье, диссертации и выступлению на конференции. Автор даёт методические рекомендации, которые призваны помочь украинским учёным структурировать резюме в соответствии с международными требованиями.

Ключевые слова: англоязычное резюме, виды резюме, структура резюме, содержание резюме, стиль резюме.

Tamara Babenko, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor, Head of the Foreign Languages of Psychology and Sociology Faculties Department, Kyiv National University by T. Shevchenko

SOME PECULIARITIES OF WRITING ABSTRACTS IN ENGLISH

Being attached to the article or dissertation an abstract is supposed to capture the essence of it and attract the reader's attention. The author dwells on types of abstracts, their structural components and information generally presented in each of the parts. The article is aimed at acquainting Ukrainian readers with the international requirements of writing abstracts.

Keywords: abstract, types of abstracts, structure of an abstract, abstract style.

Постановка проблеми. Нині англomовне резюме стало невід'ємним супроводом будь-якої наукової праці. Проте, переглядаючи резюме до наукових статей у вітчизняних журналах, можна помітити, що їх переважна більшість складається з одного-двох речень, відрізняється одноманітністю та не розкриває суті наукового доробка. Якщо ставитися до написання англomовних резюме не як до формальності, а джерела, завдяки якому про досягнення наших учених можуть дізнатися у світі, потрібно дотримуватися міжнародного формату їхнього написання.

Мета статті – розкрити структурні та змістовні особливості англomовних анотацій (резюме), притаманних науковим закордонним виданням; надати рекомендації щодо написання англomовних резюме, які наблизять їхній формат до міжнародних вимог.

Аналіз дослідження проблеми. Останнім часом в Україні з'явилися наукові праці, підручники та посібники з проблем професійно-орієнтованого навчання іноземних мов, які, певною мірою, торкаються особливостей письмової бізнес-комунікації: Т.В. Купріна (Критерії оцінювання рівня сформованості навичок та вмінь продукування презентації англійською мовою студентами економічних спеціальностей, 2012), Г.Р. Газиззуліна (Мовні стратегії в англomовній комунікації в навчанні ESP, 2014), Е.І. Василенко (Проблеми іноземних мов для спеціальних цілей, 2014); А.В. Крижановська (Розвиток іншомовної професійної комунікативної компетентності спеціалістів технічного профілю, 2014); посібники та підручники з ділової англійської мови – О.М. Ільченко (Англійська для науковців, 2010), Н.А. Шамхалова (Сучасна ділова англійська мова, 2000), О.В. Гринько (Англійська

ділова мова. Практикум. International Business, 2003).

Проте зазначені наукові праці, підручники та посібники висвітлюють лише окремі аспекти наукового іншомовного письма (як, наприклад, ділове листування) або спрямовані на підготовку аспірантів до складання кандидатського екзамену.

Вагомим внеском у формування навичок академічного письма стали підручники таких англійських авторів, як Т. Армер (Кембриджська англійська для вчених, 2012), Р. Чин, Ю. Койзумі, С. Рейд (Навички академічного письма, 2012), Д. Земах, Д. Броді, К. Валвона (Написання дослідницьких робіт, 2015). Орієнтовані на студентів магістратури та аспірантів, вказані підручники розкривають методику проведення досліджень та техніку написання окремих видів наукових робіт (есе, проектних робіт) й не висвітлюють усіх специфічних особливостей написання анотацій (резюме), потрібних українському науковцю.

Виклад основного матеріалу. Як показує порівняльний аналіз, анотації до наукових статей в українських та зарубіжних виданнях мають певні розбіжності, що торкаються їх структури, обсягу та змісту. Відмінності починаються із самої назви супроводжувального короткого тексту, який долучають до наукової праці. Треба розрізняти два види таких текстів, притаманних англійським джерелам: abstract – резюме, яке пишуть до власної роботи та annotation – анотація на працю іншого автора. Надалі ми будемо оперувати терміном резюме у значенні abstract.

Національні наукові видання вимагають, як правило, три короткі анотації українською, російською й англійською мовами, кожна з яких складається з одного-двох речень. Перше речення, як правило, повторює перефразований заголовок, а друге – містить мету написання статті або, іноді, основний висновок. Однак, така практика не відповідає міжнародним вимогам.

Для зарубіжних науковців написання резюме (abstract) – не є простою формальністю, а можливістю виразно й стисло анонсувати своє дослідження. Наукові праці містять лише одне резюме – англійське, яке вважають найважливішою часткою й справжньою презентацією статті або наукової праці будь-якого іншого формату (монографії, дисертації, статті для друкованого або електронного журналу, для виступу на науковій конференції, для отримання гранту на проведення дослідження), адже містить всю ключову інформацію та зорієнтовує читача.

Аналіз міжнародних англійських наукових статей свідчить, що резюме є самодостатніми,

короткими й змістовними текстами, які передують більшій за форматом роботі. Резюме до робіт з соціальних і точних наук інформують про мету, методи та об'єкт дослідження; з гуманітарних дисциплін – містять відомості про історію розробки даної проблеми, основні тези й висновки. До резюме іноді долучають інформацію про отримані результати, надають висновки й рекомендації, тобто, за змістом вона набуває скороченого вигляду основної роботи. Загальною вимогою для всіх видів резюме є неприпустимість використання інформації, яку не містить наукова праця.

Кожне зарубіжне наукове видання висуває свої специфічні вимоги щодо обсягу резюме у залежності від виду наукової праці, але, як правило, резюме до статті може містити 75 – 250 слів; резюме, що надсилають на конференцію, – 150 – 1000 слів, резюме для магістерської роботи – 150 – 300 слів, резюме до дисертації – 350 слів. Будь який з зазначених текстів (крім тез для конференції) розміщують на окремій сторінці, подають курсивом й не поділяють на абзаци.

Щодо структури, то багато залежить від типу резюме, галузі науки та вимог видання. Розрізняють два типи резюме: описове (descriptive) та інформативне (informative). Описове – коротко інформує про те, що містить наукова праця, й дещо нагадує розгорнутий план. Формат такого резюме не передбачає повідомлень про результати дослідження та не містить оцінки наукового доробку. За обсягом такий текст не перевищує 100 слів. Структурними елементами описового резюме є такі: мета, методи й об'єкт дослідження та ключові слова.

Інформативне резюме є розширеною версією описового, адже повідомляє не лише про мету, методи й об'єкт дослідження, а й ознайомлює з основними гіпотезами, що висуває автор, найбільш значущими доказами висунутих гіпотез, результатами отриманих експериментів, науковою новизною та основними висновками й рекомендаціями. Обсяг такого резюме різниться залежно від цілі автора, галузі науки, вимог видання й може сягати 10% від загального обсягу наукової праці.

Іншим варіантом плану інформаційного резюме є такий: фонові дані за темою дослідження; основна мета презентованої статті; використані у дослідженні наукові методи; отримані результати; сфера застосування; пропозиції щодо подальшої розробки теми.

Якщо наукова стаття ґрунтується на експерименті, що остаточно не завершився, то план резюме може бути таким:

СПЕЦИФІКА НАПИСАННЯ АНГЛОМОВНИХ АНОТАЦІЙ (РЕЗЮМЕ)

Заголовок, який чітко презентує тему роботи й, бажано, вміщується на одній лінійці (ця вимога стосується всіх видів наукових робіт).

Проблема або гіпотеза, яку висуває автор. Якщо у тексті є аббревіатура, то вона має бути пояснена при першій появі.

Основна причина або аргументи на користь появи даної праці.

Основні докази, дані або пояснення на користь висунутої гіпотези.

Якщо робота презентує результати експериментів, які ще тривають, автор повідомляє про отримані результати, умови експерименту та гіпотезу, на користь якої вони проводяться.

Співставлення теперішньої гіпотези, яку досліджує автор, з минулими припущеннями та імовірним майбутнім розвитком процесу вивчення проблеми з наданням детального аналізу. Автор надає аргументи на користь нинішньої позиції.

Інформація про внесок цієї праці до дослідження автора [4].

Розглянемо змістовне наповнення окремих структурних елементів резюме.

recently spread throughout Latin America, and early findings suggest their potential to overcome poverty and create human capital. [Мета написання статті-огляду]. This review undertakes an assessment of CCT programs and the conventional theory that has evolved to justify them. [Отримані результати – як позитивні, так й негативні]. It concludes that successes to date are limited, with positive effects on schooling and some aspects of health and nutrition in poor households, but weak effects on alleviating poverty in the short term and uncertain effects on educational aspects of human capital formation and poverty reduction in the long term. [Висновки, пропозиції]. In a broader and more comprehensive view of social policy, as opposed to a minimalist focus, the key issue is how to integrate CCT programs with other social programs to overcome traditional patterns of segmentation in Latin America and thereby cultivate citizenship. (Всього 133 слова) [5].

Якщо резюме містить аббревіатуру, як у даному випадку (CCT), то одразу ж у резюме або під ним розміщують перелік скорочень з поясненнями (List of Abbreviations). У наведеному прикладі розшифровка аббревіатури є у заголовку.

Структура та зміст резюме

Структурні елементи	Зміст
Фонові інформація, тема, причини написання статті або дослідницька проблема	Наведіть ключові моменти історії вивчення проблеми. Сформулюйте мету (у чому важливість вашого дослідження, чому читачеві буде цікаво прочитати цілу статтю, яку проблему намагається вирішити дана робота). Примітка: жодне речення з анотації не має повторювати інформацію, яку вже містить заголовок.
Методи та методологія	Вкажіть новаторські методи дослідження. Назвіть, на кого ви спираєтесь у даному дослідженні.
Отримані результати (новизна)	Якщо результатів багато, назвіть найважливіші. Надайте точні дані, які свідчать про результат дослідження.
Висновок (підсумок, сфера застосування)	Вкажіть сферу застосування. Поверніться до мети та проблемного питання й скажіть, які зміни можуть бути імплементовані внаслідок отриманих результатів; що нового додає Ваша робота до предмета (явища), що вивчається.

Подивимось на структуру резюме на прикладі статті з соціології “Цільові грошові перекази як соціальна політика в Латинській Америці: позитивні зрушення та недоліки”.

Conditional Cash Transfers as Social Policy in Latin America: An Assessment of their Contributions and Limitations

Annual Review of Sociology

Enrique Valencia Lomelí

(Centro de Investigación Observatorio Social, Universidad de Guadalajara, Guadalajara, Jalisco, México)

Abstract

[Фонові інформація: результати попередніх досліджень]. Conditional cash transfer programs have

Резюме до кандидатської дисертації (PhD Dissertation Abstract) виглядає як її міні версія обсягом до двох сторінок. Треба відмітити, що в англійських джерелах можна спостерігати плутанину у класифікації наукових робіт. Так, наприклад, словом dissertation може бути названа як студентська підсумкова робота з певної дисципліни (курсова), так й наукова праця на здобуття наукового ступеню – PhD, але у таких випадках її називають doctoral dissertation. Відповідно, змінюється й формат написання резюме.

Дисертаційне резюме (PhD Dissertation Abstract), як правило, є інформативним. Його ціль – повідомити читачеві про найважливіші моменти

дослідження – досягається за рахунок чіткого, стисло та зрозумілого викладу змісту дисертації. Так само, як й резюме до статті, дисертаційний abstract пишуть курсивом, не поділяють на абзаци та дотримуються такої структури: тема дисертації, мета, методологія, методи проведення дослідження, наукова новизна, висновки та рекомендації. Як бачимо, англomовні резюме (PhD Dissertation Abstract) збігаються за змістом з анотаціями, що розміщують у національних авторефератах.

Для участі у зарубіжній конференції потрібно надіслати резюме (conference abstract), структура якого не набагато відрізняється від формату резюме до статті, але треба відмітити, що обсяг такого резюме дещо більший й становить 300 – 500 слів (у залежності до вимог). На відміну від резюме до дисертації або статті, конференцрезюме створюється як абсолютно самодостатній документ, який має своїм змістом зацікавити учасників конференції.

Суейлз та Фик (2009а) у своїй книзі “Види резюме та їх написання” виокремлюють такі структурні підрозділи конференцрезюме:

- тема та галузь дослідження;
- актуальність обраної автором проблеми;
- методологічний, демографічний або процедурний коментар (використані методи);
- узагальнення отриманих даних і новизна;

- результати – у співвідношенні до цілей;
- подальший розвиток дослідження проблеми, імплементація отриманих результатів або, навпаки, обґрунтування обмежень щодо їхньої імплементації [3].

Говорячи про новизну, треба пам’ятати про те, що значущі винаходи мають бути запатентовані заздалегідь, адже повідомлення про них на конференції трактують як публічну інформацію, яка у подальшому не може бути запатентована.

Прагнення України інтегруватися до Європи, розвиток міжнародних зв’язків між університетами диктує необхідність внесення змін й у формат написання наукових праць. Змістовно написані англomовні резюме до статей та дисертацій здатні привернути увагу вчених всього світу до наукових досягнень наших співвітчизників.

1. Armer T., Cagnolb B. *Cambridge English for Scientists [Текст]*, /Armer T., Cagnolb B/ – Cambridge: Cambridge University Press, 2012. – 128 p.

2. Calabrese R.L. *The Elements of an Effective Dissertation and Thesis [Електронний ресурс]*, / Calabrese R.L. / – Toronto. Oxford: Rowman&Littlefield Education, 2006. – PP.2 – 10.

3. Swales J.M., Feak C.B. *Abstracts and the writing of abstract [Електронний ресурс]*, / Swales, J.M. Feak, C.B./ – Ann Arbor: University of Michigan. – P. 45.

4. <http://writingcenter.unc.edu/handouts/abstracts/>

5. <http://www.languages.ait.ac.th/el21abst.htm>

Стаття надійшла до редакції 25.09.2015



“Знання – ось та велика сфера, ось та велика сила, що стоїть вище життя, у якій саме життя знаходить свій смисл і своє виправдання”.

“Знання – ось єдине, що суперечить долі і здатне її здолати”.

“Знання – це єдина галузь, де немає істерики життя, нервозності буття, слабоумства тваринності”.

“Знання, розуміння мудрості – ось чого ми прагнемо більше, ніж неосмисленого животіння”.

“Мудрий той, хто знає долю; а знає долю той, хто знає життя; а знає життя той, хто живе і мислить”.

Олег Лосьєв
фізик

